

Nyikita Szergejevics Hruscsov 1958. április 8-i tatabányai látogatása ^[1]

Nyikita Szergejevics Hruscsov pártfőtitkári tisztsége idején többször is ellátogatott Magyarországra, elsőként az 1958. április 2. és április 10. közötti időszakban. Írásomban röviden összefoglalom a szovjet párt- és kormányküldöttség 1958. április 8-i tatabányai látogatásának főbb eseményeit, majd az ahhoz kapcsolódó, általam legfontosabbnak és legérdekesebbnek vélt dokumentumokat ismertetem.

Bevezető

Az 1958. április 1-jén megjelent *Népszabadság* első oldalán közölte, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt és a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány meghívását elfogadva, a következő napon Moszkvából párt- és kormányküldöttség indul Budapestre. A közlemény szerint a meghívás 1957 márciusában kelt, [1] a Kádár János [2] vezette magyar küldöttség moszkvai látogatása idején. Nyikita Szergejevics Hruscsov [3] a párt főtitkára és a Minisztertanács elnöke mellett Budapestre érkezett Frol Kozlov első miniszterhelyettes, Andrej Gromiko külügyminiszter, Viktor Grisin, a Szakszervezetek Központi Tanácsa elnöke, Pjotr Seleszt, az Ukrán Kommunista Párt kijevi területi bizottsága első titkára, A. P. Bojkova, a leningrádi városi pártbizottság másodtitkára, valamint J. I. Gromov budapesti szovjet nagykövet. [4]

A Magyar Szocialista Munkáspárt pártközpontja által korábban kidolgozott részletes program szerint a szovjet vezető április 8-án látogatott el Tatabányára, mely alkalomra a megyei pártvezetés egy több tízezer fős nagygyűlés lebonyolításával készült. A Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltárának őrzetében lévő pártarchívumi és rendőrségi dokumentumok alapján pontosan rekonstruálható az esemény. Az iratok között fellelhető tervezetek szerint a március 28-án megtartott apparátusi értekezlet, illetve operatív bizottsági ülést követően április 2-a és április 7-e között rendkívüli taggyűléseket, családlátogatásokat, továbbá rögtönzött gyűléseket kellett tartani Komárom megye városaiban és községeiben, hiszen a megyei vezetés elsődleges célja az volt, hogy a – reményeik szerint – sikeres rendezvényen minél magasabb létszámban képviseltesse magát a megyei lakosság. [5] (Lásd az 1. számú dokumentumot!) A pártvezetés az előzetes tervek alapján Tatabánya tekintetében 30 000, a Komáromi járásból 5000, a Dorogi járásból 6000, a Tatai járásból 4000, míg Oroszlány városából 2000 fő részvételével számolt. Az érdeklődőket a kedvezményes áron megvásárolt jegyük birtokában különjáratú buszok és vonatok szállították a nagygyűlés helyszínére. [6] A technikai előkészületekben a városrendezési, vasútközpontok, technikai, közlekedési, egészségügyi, tribünrendészeti, épületeigazgatási, bányalátogatási, felvonulást irányító, karhatalmi feladatokat ellátó és agitációs és mozgósító csoport vett részt. [7] (Lásd a 2. számú dokumentumot!)

Nyikita Szergejevics Hruscsov 1958. április 8-i tatabányai látogatására

[2] [3] [4] [5] [6] [7]

[Tovább a galéria oldalára](#) [8]

A fellelhető források tanúsága szerint Nyikita Szergejevics Hruscsov látogatását megyszerte igen nagy várakozás előzte meg. Ennek volt köszönhető az is, hogy néhány városban és községben jelentős „tűljelentkezés” volt, ami a gépjárműhiány miatt azt eredményezte, hogy sokan lemaradtak az eseményről. „Szerencsésnek” a delegáció útvonalán fekvő települések lakói mondhatták magukat, hiszen a hosszú órákig tartó várakozást követően szinte karnyújtásnyira kerülhettek a szovjet kormányküldöttség vezetőjéhez. [8]

Az esemény zavartalan lebonyolításában a megyei pártvezetés mellett kiemelt szerepet játszott a rendőrség is, amely március végétől több megelőző intézkedést is tett. Számos személyt közbiztonsági őrizetbe helyeztek, emellett az 1956-os tevékenység miatt a bíróság által elítélt, de a nem jogerős ítélet miatt szabadlábra helyezettek ügyét ismét felülvizsgálták, s ahol szükségesnek találták, preventív őrizetbe vételt foganatosítottak. A körözött személyek, szórakozóhelyek és a megye területén lévő munkásszállók ellenőrzésére igen részletes akcióterveket is kidolgoztak. [9] (Lásd a 3., 4., 5. számú dokumentumokat!)

A rendőrség megyei főkapitányának, Dr. Vince Béla alezredesnek az 1958. április 12-én kelt jelentése szerint a küldöttség „Budapestről az 1. sz. főközpont felé úton indult Komárom megyébe és a megyehatárt Leányvár községnél érte el. Leányvár községen át ápr. 8-án 12.40 h-kor érkezett a megye területére és közben Dorogon 12.50 h-kor, Nyergesújfalun 13.04 h-kor, Dunaalmáson 13.25 h-kor, Tatán 13.55 h-kor áthaladva folytatta útját Tatabányára, ahova 13.50 h-kor érkezett meg. Az érkezés az MSZMP Megyei Bizottság épületéhez történt, ahol fogadást és ebédet rendeztek tiszteletükre. Az ebéd 14.50 h-kor fejeződött be és ez után a küldöttség a nagygyűlés színhelyére gyalogosan indult el. Miután a küldöttség a sportpályán épített disztribúnt 15.05 h-kor elfoglalta, a nagygyűlés megkezdődött. Az üdvözlő beszéd után Kádár és Hruscsov elvtársak szóaltak fel. A nagygyűlés 16.20 h-kor fejeződött be, amikor is a küldöttség gépkocsival a Tatabánya-Felső vasútállomáson lévő különvonathoz ment. A küldöttség a vasútállomásra 16.30 h-kor érkezett meg, ahol rövid időt az állomás épületében töltött, majd a különvonatra felszállva 16.45 h-kor elindult Budapestre, ezzel Tatabányát, illetve a megye területét elhagyta. [10] Az útvonal biztosítása érdekében április 7-én alaposan átvizsgálták az erdős és bokros területeket (Lásd a 6. számú dokumentumot!), a Duna útmenti szakaszának ellenőrzésébe pedig a határőrség egységei is bekapcsolódtak. A Leányvártól Tatabányáig tartó útszakasz felügyeletét pontosan 1060 egyenruhás és 162 operatív munkással látták el, míg a sportpálya biztosítását 1000 rendőr és 150 operatív munkás végezte. Ez utóbbi ellenőrzése a tervek szerint már április 7-én délután megkezdődött, ekkor ugyanis építésszermérők és közel 300 munkásór a tribünt erőpróbanak vetették alá, majd ezt követően tűzsereszek vizsgálták át nemcsak az emelvényt, hanem a sportpálya környékét, illetve a megyei pártbizottság épületét is. [11] A délutáni nagygyűlés rendőri biztosítása (Lásd a 7. számú dokumentumot!) úgy tűnik, eredményes volt, ezt a főkapitányság vezetőjének alábbi mondatai is igazolják: „Amikor a küldöttség tagjai ebéd után gyalogosan a sportpályára a nagygyűlés színhelyére indultak, a pártbizottság épülete előtt Flórián Gyuláné 32 éves, munkás származású segédmunkás, tatabányai lakos előre megírt 2 db. kérvényt szándékozott átnyújtani Hruscsov és Kádár elvtársaknak, melyben azt kérte az elvtársaktól, hogy az 1944-ben állítólag a Szovjetunióban fogságba esett férjét engedjék haza, illetve adjanak róla hírt. Nevezett személy szándékát a biztosításban részt vevő elvtársak időben észrevették, és még mielőtt a küldöttség tagjait megközelíthette volna, feltartóztatták és felzárkoltatva idegállapotára való tekintettel a városi kapitányságra kísérték. [12]

Az információs jelentések szerint a megjelentek összességében sikeresnek ítélték a nagygyűlést (Lásd a 8. számú dokumentumot!). Ennek ellenére a megyei pártvezetés tagjai néhány kritikát is megfogalmaztak, mint például a dekoráció hiányosságát, a későn született javaslatok jelentős számát, továbbá azt, hogy

sokszor nem volt megfelelő az összeköttetés az irányítók között.[13] Az MSZMP Komárom Megyei Bizottságának tagjai az 1958. április 21-én megtartott végrehajtó bizottsági ülésen értékelték a nagygyűlés eredményeit, s ekkor határoztak arról is, hogy brosúrát[14] jelentetnek meg, melynek elsődleges célja az volt, hogy nagyszámú fotóval és beszámolókkal dokumentálja a küldöttség útját a megérkezéstől a távozásig.[15]

Dokumentumok

1.

A nagygyűlés politikai előkészítése

Tatabánya, 1958. március 29.

Tatabánya, 1958. március 29.

Tervezet

az április 8-i nagygyűlés előkészítésére!

Gyűlés helye: Sportpálya

Időpont: d. u. 3 óra

A politikai előkészítés és mozgósítás feladatai:

[...]

3. Tömegmozgósítás politikai előkészítése.

a./ Március 28. 10 h. apparátus értekezlet

b./ Március 28. 11 h operatív bizottsági ülés

c./ Április 1–2. d. u. 4 h járasonként összevont titkári értekezlet

Tatabánya: Sturm András

Komáromi járás: Kutrucz Béla[16]

Dorogi járás: Steiner Tibor[17]

Tatai járás: Néveri László[18]

Oroszlány: Nemeslaki Tivadar[19]

c./[20] Április 2–3-án: rendkívüli taggyűlések a megye valamennyi alapszervezetében. A taggyűléseken fel kell kérni a párttagokat, hogy széleskörű agitációt folytassanak a nagygyűlésen való megjelenés érdekében.

d./ Április 5-én: a megye valamennyi községében, városában családlátogatást végezzenek a kommunisták és hívják meg az embereket a Tatabányán tartandó nagygyűlésre. A tömegszervezetek ezen a napon és a továbbiakban is a saját tagjaik körében végezzenek felvilágosító munkát, szervezzék a nagygyűlést.

e./ Április 6-án: falusi területeken és városokban tartsanak röpgyűléseket. Beszédvázlatot küldünk. Részletes információt adunk a Tatabányára való utazás körülményeiről.

f./ Április 7-én: valamennyi üzemben a megye területén mozgósító röpgyűléseket kell tartani. Részletes információt adunk a Tatabányára való utazás körülményeiről. Tatabányán közölni fogjuk a gyülekezési helyeket, a felvonulási útvonalakat stb.

[...]

Jelzet: MNL KeML XXXV. 1. 10. 59. ő. e. – Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára, Az MSZMP Archivumban kezelt iratok, Nyikita Szergejevics Hruscsov 1958. április 8-i tatabányai látogatására vonatkozó iratok – Eredeti, gépelt.

2.

A nagygyűlés technikai előkészítése

Tatabánya, 1958. március 29.

Tervezet
az április 8-i nagygyűlés előkészítésére!

Gyűlés helye: Sportpálya

Időpont: d. u. 3 óra

[...]

II.

A technikai előkészületek feladatai:

1. A városrendezési csoport feladatai:

- a. Az egész város területének feltisztítása, különös tekintettel a város főútjai, megyei tanács előtti tér, megyei pártbizottság, sportpálya, kórház környéke, Újváros, palahányó és környéke, szénbányászati tröszt környéke, vasútállomás környéke, a Tb.[21] középső vasútállomástól a sportpályához vezető út vonal rendezése.
- b. A sportpálya alkalmassá tétele a nagygyűlésre. Salakozás, felesleges építőanyagok elhordása.
- c. A sportpályán kívül a város fő útjainak feldíszítése, különös tekintettel az a. pontban megjelölt helyeken.
- d. A vasútállomások feldekorálása, különös tekintettel a felső vasútállomásra, ahonnan a delegáció különvonata visszaindul.
- e. Újvárosban a főút és a megyei tanácshoz vezető bekötőút kereszteződésénél diadalkaput kell emelni. Itt történik a fogadás. Ugyancsak elő kell készíteni a megyei tanács dísztermét a vendégek fogadására.

2. Vasútközlekedési csoport feladatai:

- a. Különvonatok indításának megszervezése.
- b. Külön autóbuszok és a tatabányai belső forgalom indításának megszervezése.
- c. Menetrendek részletes kidolgozása és elkészítése, közrebocsátása az alapszervi titkároknak és helyi eligazítókknak.

[...]

3. Technikai csoport feladatai:

- a. Készítse el és tegye alkalmassá a sportpálya tribünjét az ünnepi elnökség számára.
- b. Az elnöki tribün, egész sportpálya dekorálása. Költségvetést elkészíteni III. 29.
- c. Sportpálya hangosítása. Tartalék erősítők, mikrofonok, magnetofonok, hangszórók biztosítása. Áramszünet esetére biztosítani kell áramfejlesztő agregátorokat a honvédségtől vagy a szovjet alakulatoktól, hogy az ünnepi beszéd hangosításába zavar ne álljon be.
- d. Biztosítani kell a sportpályáról közvetlen telefonösszeköttetést a megyei pártbizottság információs csoportjával, BM. Főosztály információs csoportjával, a bányászrádióval és a Felső vasútállomással.
- e. Gondoskodjanak a pályán egyes csoportok elhelyezését irányító táblákról, az elsősegélynyújtó helyek megjelöléséről és elkészítéséről, a pályán elhelyezett búfék helyének megjelöléséről és a szükséges sátrak felépítéséről.
- f. Biztosítsanak szabad ivóvízhelyeket, lehetőleg kiszolgálóval. Biztosítani kell a meglévő WC-k mellett szükségmegoldású illemhelyeket, a közegészségügyi követelményeknek megfelelően.
- g. Gondoskodjanak a sportpályán az összes szükséges helyeket megjelölő irányítótáblák elhelyezéséről. (Ivóvízhez, búféhez, WC-hez, stb. a város más helyén szükséges irányítótáblák elhelyezéséről.)
- h. A pályán a járássok, városok helyét megjelölni és választókordonokat, utakat tenni.

4. Közélelmezési csoport feladatai:

- a. A város valamennyi boltjában biztosítani kell a zavartalan áruellátást április 4-re és az azt követő napokban.
- b. 8-án biztosítani kell az egész város területén – és elsősorban a sportpályán és a vasútállomásokon – a rendszeresített elárúsítóhelyeken kívül 50 ezres tömeget figyelembe véve, a szükség-elárúsító helyeket. A sportpályán a gyűlés alatt semmit sem szabad kiszolgálni. A gyepecsárdában, a sportklubban, a Szauer vendéglőben tömény szeszszitalt és bort mérni nem szabad. Ennek figyelembevételével készüljenek fel megfelelően sörrel és hűsítő italokkal, hideg és meleg ételekkel. Mozgóárusokat beállítani korlátozott számban, hűsítő itallal.
- c. Város területén az esemény jellegének megfelelő kirakat rendezésért felelős: városi tanácselnök és kereskedelmi bizottság.

5. Egészségügyi csoport feladatai:

- a. biztosítsák a vasútállomásokon és a sportpályán, valamint a gyülekezési helyeken a vöröskeresztes őrzőket.
- b. A sportpályán két ellentétes irányban egy-egy elsősegélynyújtó helyet biztosítsanak.
- c. Biztosítsák a kórházban esetleges előforduló hirtelen balesetek gyors befogadását, erősített inspekciós szolgálattal.

6. Tribünrendezési csoport feladatai:

- a. Gondoskodjanak a tribünökre érkező elnökségi tagok meghívón feltüntetett szám szerinti elhelyezéséről.

- b. Az elnökség tagjai kérésének, kívánságának gyors elintézése. (Erre két-három főt beállítani. A tribün alatti helységben hűsítőt, tea, kávé.)
- c. Üdvözléseknél, virágátadásoknál rend fenntartása.

7. Épületigazítási csoport feladatai:

- a. Székház külső és belső teljes rendbehozása, különös tekintettel a nagyteremre.
- b. 200 személy számára ebédeléshez a nagyterem berendezése, három helyen étkezés lebonyolítása.
- c. Szigorú ellenőrzése az épületbe való belépésnek.
- d. Gépkocsivezetők és a technikai munkatársak, a szolgálatban lévő munkatársak étkezésének biztosítása az MB[22] ebédlőjében, vagy a Népház Bartók-termében.

8. Bányalátogatási csoport feladatai:

- a. Palahányó környékét és magát az üzemet alkalmassá tenni a látogatásra.
- b. Üzemlátogatás megszervezése.

9. Felvonulást irányító csoport feladatai:

- a. Kidolgozni a május 1-i felvonulásokhoz hasonlóan Tatabánya dolgozóinak felvonulási rendjét. Felvonulást biztosítani a Bányászrádió irányításának segítségével.
- b. Biztosítsák, hogy a felvonulás 15 óra előtt 5 perccel teljes egészében befejeződjön.
- c. A tömegnek a pályán való elhelyezését, bevonulási sorrendjét is határozzák meg, vegyék számításba a vidékről érkező csoportokat is.

10. Karhatalmi feladatok:

- a. Teljes biztosítás. Kooperáljanak össze a munkásőrség, rendőrség és karhatalom.
- b. Jelöljék ki a járművek parkirozási helyeit.
- c. A gyűlés színhelyén biztosítsák a vendégek be- és kijövetelének szabad útját.

11. Agitációs és mozgósító csoport feladatai:

- a. A szóbeli és írásos agitációs anyagok, jelszavak, lap különkiadás, plakátok elkészítése.
- b. Rendkívüli titkári értekezletek, taggyűlések, családlátogatások megszervezése.
- c. Felvonulás élére, valamint a sportpályára, vasútállomásra zenekarok biztosítása.

Valamennyi munkacsoport az operatív bizottsági üléstől számított 24 órán belül készítse el a saját munkáját megszabó rendkívül részletes, minden munkamozzanatra, időpontra kiterjedő végrehajtási tervét. Jóváhagyás után azonnal hozzá kell kezdeni a végrehajtáshoz legkésőbb III. 29-ig.

A végrehajtási tervet 29-én 12 órára adják be a megyei pártbizottság agit. prop. osztályára, Steiner elvtársnak, amelyet a szűkebb operatív bizottság 29-én d. u. 2 órakor tárgyal meg. A terveket legkésőbb 31-én reggel 9 órakor átvehetik a munkacsoportok vezetői.

A megyei munkásőrség-parancsnokság biztosítson motoros futárokat a három járásba, akik a sürgős anyagokat kijuttatják. A járásokban pedig a falvak felé legyen szervezett futárszolgálat.

A munkacsoportok vezetői a mai naptól itt tartózkodnak a megyei pártbizottságon. Minden nap d. u. 17 h-kor beszámolni kötelesek.

A ter.[ület] felelősök minden nap reggel 8 h-kor beszámolnak!

[...]

Jelzet: MNL KeML XXXV. 1. 10. 59. ő. e. – Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára, Az MSZMP Archivumban kezelt iratok, Nyikita Szergejevics Hruscsov 1958. április 8-i tatabányai látogatására vonatkozó iratok – Eredeti, gépelt.

3.

A gyűlés biztosítása

Tatabánya, 1958. márc. 29.

Intézkedési terv a közbiztonság megszilárdítására

Komárom megye közbiztonságának megszilárdítása érdekében szükségessé vált azon személyek közbiztonsági őrizetbe helyezése – illetőleg enyhébb esetben preventív őrizetbe vétele –, akik a társadalomra és a gazdasági életre jelenlegi magatartásukkal veszélyesek. Ezzel párhuzamosan szükséges a rendőri felügyelet alá helyezettek, valamint az ellenforradalmi tevékenység miatt jogerősen elítélt és jelenleg szabadlábon lévő személyek ügyeinek felülvizsgálata.

Az egyes feladatokat illetően az alábbiakat kell végrehajtani:

I.

Közbiztonsági őrizetbe helyezések

A közbiztonsági őrizetbe való helyezéssel kapcsolatban a Főkapitányság vezetője márc. 26-án a helyetteseknek, osztályvezetőknek és a kapitányságok vezetőinek megtartotta az elgázítást.

Feladat: Közbiztonsági őrizetbe kell venni:

a./ a szokásos és visszaeső bűnözőket, akik munkahellyel nem rendelkeznek, vagy garázda, huligán életmódot folytatnak, valamint a zsebtolvajokat és prostituáltakat.

b./ a gazdasági kártévőket (üzéreket, spekulánsokat, kupeceket, valamint akik jövedelmükkel arányban nem álló költségeiket folytatnak).

c./ azon osztályidegen személyeket, akik az ellenforradalom ideje alatt és után olyan tevékenységet folytattak és folytatnak, amely a társadalomra veszélyes és bűnvádi felelősségre nem vonhatók.

Vezetés és irányítás:

Az egész feladat irányításáért a Főkapitányság részéről:

Kiss István r. szds.[23]

Németh István r. szds.

A járási- és városi kapitányságokon:

A kapitányságok vezetői.

Rendelkezésre álló erők:

Tatabányai Városi Kapitányság:	14 fő nyomozó
Tatai Járási Kapitányság	6 fő nyomozó
Oroszlányi Városi Kapitányság	6 fő nyomozó
Komáromi Járási Kapitányság	11 fő nyomozó
Dorogi Járási Kapitányság	10 fő nyomozó
Esztergomi Városi Kapitányság	5 fő nyomozó

(A fent megjelölt nyomozói létszám magában foglalja a Főkapitányságtól vezényelt nyomozókat, valamint a járási és városi kapitányságok politikai nyomozóit is.)

A közbiztonsági őrizetbe vétel adatgyűjtési munkáinál és kisebb feladatainál igénybe kell venni a közrendvédelmi, igazgatásrendészeti és egyéb beosztottakat is.

Végrehajtás ideje:

A feldolgozás kezdete: 1958. márc. 27.

A feladatok végrehajtását olyan ütemben kell végezni, hogy a rendelkezésre álló anyag 60%-át 1958. márc. 29-én 12 óráig kell a kapitányságvezetőknek személyesen, jóváhagyás végett a Főkapitányságra behozni.

A hátralévő 40%-ot 1958. márc. 31-én 12 órára kell jóváhagyás végett behozni.

A közbiztonsági őrizetbe helyezett személyeket legkésőbb 1958. ápr. 1-én kell a tőköli internálótáborba elszállítani.

Végrehajtás módszere:

A Főkapitányságon megtartott értekezlet után az itt kapott anyagok (szokásos bűnözők, visszaesők, zsebtolvajok, prostituáltak, üzérkedők) névsora felhasználásával ki kell választani azokat a személyeket, akik számításba jönnek a közbiztonsági őrizet alá helyezésre.

Márc. 27-én reggeltől kezdve meg kell kezdeni a számításba jövő személyek cselekményeinek dokumentálását. Ennek alapján a helyi pártszervezetekkel meg kell beszélni az előkészített ügyeket. Kihallgatással egyidejűleg őrizetbe lehet venni a közbiztonsági őrizet alá helyezendőket. A javaslat elkészítése után be kell szerezni a járási ügyész véleményét. Betegsége, terhessége hivatkozót orvossal meg kell vizsgáltatni.

Felülvizsgálás:

A járási és városi kapitányság vezetők által márc. 29-én, ill. márc. 31-én a közbiztonsági őrizetre javasoltak anyagát a Főkapitányságon az alább megjelölt személyek vizsgálják felül:

Kiss István r. szds.

Tari Miklós r. szds.

Németh István r. szds.

Határozatok elkészítése, aláírása:

A márc. 29-én, ill. márc. 31-én felülvizsgált anyagokban a közbiztonsági őrizet alá helyezésről szóló határozatokat az Igazgatásrendészeti Osztály még a fenti napokon készítse el.

Felelős: Sirkó Antal r. szds.

A közbiztonsági őrizetek elszállítása:

Az első ütemben feldolgozottak elszállítása: 1958. márc. 31-én.

A második ütemben feldolgozottak elszállítása: 1958. április 1-én.

Rendelkezésre álló járművek: Főkaps.[24] rabszállító gépkocsija, kisautóbusza. (Amennyiben ez a két jármű a szállításhoz nem elegendő, a CRFK-n keresztül gondoskodni kell egy rabszállító kocsi igényléséről.)

Kíséret gépkocsinként 3 fő géppisztolyos rendőr, melyet a Tatabányai Városi Kapitanyság biztosít.

Az elszállítás útvonala: Tatabánya–Tata–Komárom–Esztergom–Dorog–Budapest–Tököl.

(Az Oroszlányi Városi Kapitanyság őrizeteseit a tatabányai fogdában kell elhelyezni.)

A szállítás megszervezéséért, a járművek és a kísérő személyzet biztosításáért *felelős:* Sirkó Antal r. szds.

1958. márc. 29-én déli 12 óráig a járási és városi kapitányságok összesen 52 főre tettek olyan javaslatot, amely a közbiztonsági őrizetre alkalmas.

A járási és városi kapitányság-vezetők jelentése szerint további 40 fő ügye van feldolgozás alatt.

A hátralévő anyagok feldolgozására a főkapitanyság nyomozói közül az alábbi kapitányságokra történik vezénylés:

Esztergom: 2 fő

Tata: 3 fő

Dorog: 2 fő

Oroszlány: 1 fő.

II.

Preventív őrizetbevételek

Feladat: Preventív őrizetbe kell venni azokat a huligán, garázda és társadalomra veszélyes egyéb személyeket, akiknél családi körülmény, egészségi állapot, vagy egyéb ok miatt közbiztonsági őrizet alá helyezés nem lehetséges, de szabadon hagyásuk nem célszerű a kormányküldöttség Komárom megyében tartózkodása alatt.

Végrehajtás időpontja:

A preventív őrizetbevételeket 1958. ápr. 2-án és 3-án úgy kell végrehajtani, hogy azok ápr. 3-án 24 óráig befejeződjenek.

A szabadon bocsájtás ápr. 10–17-ig fokozatosan történik.

Végrehajtás irányítása és ellenőrzése:

A preventív őrizetbevételeket a Főkapitanyság részéről ellenőrzi:

Kiss István r. szds.

Németh István r. szds.

A járási és városi kapitányságok részéről felelős:

A kapitányságok vezetői.

III.

Refesek[25] és volt internáltak anyagainak felülvizsgálata

A városi és járási kapitányságok Szig. Alosztályok[26] és bűnügyi alosztályok vezetői felülvizsgálják közösen a volt internáltak és rendőri felügyeletések anyagait, és akiknek a magatartása nem megfelelő, vagy szabadon hagyása veszélyes, azokat preventív őrizetbe helyezik.

A végrehajtásért és ellenőrzésért felelősek:

Végrehajtásért: Bű[nügyi] Alosztály] és Szig. alosztály]vezetők

Ellenőrzésért: Németh István r. szds.

Sirkó Antal r. szds.

Ellenforradalmi tevékenységért nem jogerősen elítélt és jelenleg szabadlábon levő személyek felülvizsgálata

A bíróság által ellenforradalmi tevékenységért elítélt, de jogerőre nem emelkedés miatt szabadlábra helyezett személyeket, valamint azokat, akiknek ügyében még ítélet nem volt, de szabadlábra helyezték őket, ügyüket ismét felülvizsgáljuk, és ahol szükség van, preventív őrizetbevételt fogantatosítunk:

Tatai járás területén lévők

Komáromi járás területén lévők

Dorogi járás területén lévők

Felelősök: a kapitányságvezetők

Határidő: ápr. 1.

Tatabánya, 1958. márc. 29-én

(Kiss István r. szds.)

(Németh István r. szds.)

Jelzet: MNL KeML XXIV. 9. 0134/1958. – Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára, A Komárom Megyei Rendőr-főkapitányság iratai és visszaminősített TUK-iratai, Biztosítási tervek a szovjet kormányküldöttség 1958. ápr. 8-i látogatására – Eredeti, gépelt, aláírással.

4.

A megyei rendőrfőkapitányság akcióterve

Tatabánya, 1958. március 29.

Komárom Megyei Rendőrfőkapitányság

Tatabánya-Újváros

Akcióterv

körözött személyek, szokásos büntettek, szórakozóhelyek és munkásszállások ellenőrzéséről

Komárom megye közbiztonságának érdekében szükségessé válik azon személyek ellenőrzése, akik a közbiztonságra veszélyesek, valamint szükséges a zavarkeltés megelőzése céljából a nyilvános helyek ellenőrzése is.

1958. márc. 31-én valamennyi járás és város területén akciót kell folytatni:

Az akció kezdete: 21 óra

1./ A szokásos és visszaeső bűnözők lakáson való ellenőrzése magatartásukra vonatkozólag és munkahellyel rendelkezésükre vonatkozóan.

2./ A körözés alatt álló valamennyi személy ismert – és a Központi Lakcímkutató Hivatal által jelzett lakáson.

3./ Rendőri felügyelet alá helyezett személyek lakását, abból a célból, hogy a határozatban megjelölt életmódot folytatnak-e.

4./ Nyilvános szórakozóhelyek látogatóinak személyi igazolvány ellenőrzése.

Az akciót a megyei Főkapitányság részéről Kiss István r. szds. és Bognár József rny. hdgy.[27] ellenőrzi.

Ugyancsak akciót kell végrehajtani az alábbi feladatok elvégzésével 1958. április hó 7-én:[28]

Az akció kezdete: 20 óra.

1./ Le kell ellenőrizni a vasútállomáson tartózkodó személyeket, valamint a gyanús személyek poggyászeit.

2./ A férfi és női munkásszállások ellenőrzése, súllyal az alábbi szállók figyelembevételével:

[...].[29]

Tatabánya város területén az akciót Keszeli Rezső rny. fhdgy.[30] elvtárs ellenőrzi.

3./ A szórakozóhelyek (eszpresszó, zenés éttermek, italboltok, stb.) ellenőrzése.

A rendelkezésre álló erők elosztásáról a járási, városi kapitányságok vezetői gondoskodjanak.

Tatabánya, 1958. márc. 29-én

(Kiss István r. szds.)

Jelzet: MNL KeML XXIV. 9. 0134/1958. – Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára, A Komárom Megyei Rendőr-főkapitányság iratai és visszaminősített TUK-iratai, Biztosítási tervek a szovjet kormányküldöttség 1958. ápr. 8-i látogatására – Eredeti, gépelt, aláírással.

5.

A tatabányai rendőrség operatív terve

Tatabánya, 1958. április 5.

Tatabánya, Városi Rendőrkapitányság

Tatabánya I. ker. Tóth Bucsocki út 12.

Operatív terv

Az 1958. évi április 8-án Tatabányára érkező Szovjet Párt és kormányküldöttség sportpályán történő megjelenésének biztosítására.

A nagygyűlés ideje kb. 15 h-tól 18 h-ig fog tartani, előreláthatólag kb. 70–80 ezer fő vesz részt.

Rendelkezésre álló erők:

519 fő munkásőr

150 fő karhatalmista

220 fő operatív tiszt

103 fő rendőr

29 fő közlekedési rendőr

Összesen: 1021 fő

A fent felsorolt erőkből a biztosítást az alábbiak szerint tervezem:

1./ Az elkészített vázlat alapján a tribün háta mögötti részen az erdős résznél 50 fő munkásórt, 50 fő karhatalmistát helyezek el.

2./ A fedett tribün hátsó részén a lelátón 10 fő operatív tisztet helyezek el vázlat szerűen.

3./ A nyitott tribün baloldalán és jobboldalán 5–5 fő operatív tisztet helyezek el a vázlat szerint.

4./ A fedett tribün alatt az első sorban 20 fő operatív tisztet helyezek el a vázlat szerint.

5./ Az alagsor bejáratához 1 fő operatív tisztet és 2 fő munkásórt helyezek el a vázlat szerint.

6./ A tribün hátsó részén az erdős rész előtt (ahol mellékhelyiségek vannak) 4 fő karhatalmista lesz elhelyezve a vázlat szerint.

7./ A sporttelep bekerített részén 150 fő operatív tisztet helyezek el a vázlat szerint.

8./ A sportpályán a belső részen, körül a kerítés mellett 100 fő karhatalmistát és 150 fő munkásórt állítok fel a vázlat szerint kordonként.

9./ Az állóhelyek a sportclub felől eső részen teljes hosszúságban a kerítés külső oldalán 9 fő operatív tisztet a tömegben, 150 fő munkásórt helyezek el a vázlat szerint.

10./ A sportclub helyiség bejárati részéhez 2 fő rendőrt helyezek el.

11./ A sportclub helyiség mellett lévő BÉV[31] iroda ebédlőnél és raktárhelyiségnél az utca felől eső bejáratához 2 fő rendőrt állítok be a vázlat szerint.

12./ A Ságvári Endre úton a csemege előtti trafik előtt 1 fő operatív tisztet, a fedett részen 2 fő rendőrt, a sportpályára vezető részen 4 fő közlekedési rendőrt, míg 1 fő közlekedési rendőrt a tömbházak felé vezető bejárati részen a vázlat szerint helyezek el. (Szükség szerint a trafik mellett kordont húzatok).

13./ A sporttelep kórház felől eső bejárati rész jobboldalán 70 fő rendőrt, 100 fő munkásórt, a bejárati rész baloldalán 10 fő rendőrt és 20 fő munkásórt helyezek el a vázlat szerint.

14./ A nyitott tribün baloldali részén lévő büfé mellett 4 fő rendőrt, 2 fő munkásórt, a gépkocsikhoz a büfé mellett a parkírozó részen 3 fő közlekedési rendőrt helyezek el a vázlat szerint.

15./ A csemege melletti három tömbházhoz a vázlat szerint 1–1 fő operatív tisztet helyezek el, az Újváros felé haladó útirány jobboldalán lévő vázlat szerinti 4 tömbházhoz 2–2 fő operatív tisztet a vázlat szerint.

16./ A sporttelep Újváros felé eső bejárat részénél a kapunál 4 fő operatív tisztet, 5 fő rendőrt, a bejárat szakasz hosszában pedig 30 fő munkásőt helyezek el a vázlat szerint.

17./ A sporttelep Újváros felől eső bejárat rész előtt a Ságvári Endre út jobboldalán 4 fő közlekedési rendőrt helyezek el a vázlat szerint.

18./ A sporttelep mellett lévő földes pálya felé eső részen 4 fő rendőrt, 10 fő munkásőt helyezek el a vázlat szerint.

19./ Az eddig felsorolt elvtársak felállítási helyeiket 8-án 12 h-ig foglalják el. Eligazítást a részlegparancsnokok útján kapják meg, és személyes ellenőrzés során is meggyőződök róla. A részlegparancsnokok részére részben 5-én, részben pedig 7-én tartok eligazítást. (A munkásórság felé közvetlenül Horváth László szds.[32] elvtárs lesz megbízva, akít külön kiértésíttem.)

20./ Az ajándéktárgyak átvizsgálása, a tribün műszaki felülvizsgálása, erőpróba, aknakutatókkal való ellenőrzése 7-én fog megtörténni.

21./ Április 7-én 20 h-tól 20 fő munkásót, 5 fő operatív tiszt bevonásával biztosítást szervez a tribünnél. 8-án 12 h-ig valamennyi felsorolt helyen a vázlat szerint tervezett részlegek (biztosító) felállnak.

[...]

24./ Világos Ferenc r. fhdgy., Ingi[33] Ferenc r. örgy-al[34] tart összeköttetést a biztosítás ideje alatt.

a./ Bajer József r. fhdgy. a sporttelep Újváros felől eső bejárási részen teljes hosszában a vázlat szerinti rész parancsnokaként,

b./ Budai Sándor r. hdgy. a sportpálya belső részén az egyenruházott rendőrök felelőseként,

c./ Krupánszki István r. alhdgy. az épületek biztosításáért parancsnokként,

d./ Rejtő Péter r. törm.[35] közrendvédelmi rendőrök parancsnokaként,

e./ Szalontai Bertalan r. fhdgy. a párt- és kormányküldöttség érkezési és elhaladási útirányán felállított biztosításáért felelős parancsnokként,

f./ Csibi András r. fhdgy. a sportpályán belül felállított operatív biztosításáért felelős parancsnokként,

g./ Kovács Béla r. fhdgy. a sportpályán körül kordonként felállított részleg felelős parancsnokaként lesz megbízva.

A fent felsorolt elvtársak eligazítását a már említett időben fogom megtartani.

A tartalék részleg parancsnoka a rangidős tiszt személyében lesz megbízva.

A sportpálya, valamint a sportpálya környékén felépített épületek, sportpálya mögötti erdő rész át kutatását 7-én reggel 9 h-tól fogom végrehajtani.

A fennmaradó el nem osztott erők szükség szerint főleg a Párt- és kormányküldöttség elvonulásának a biztosítására lesz felhasználva. Egyéb közbeeső vagy előre nem látott feladatokat a szükségnek megfelelően azonnal megoldunk, illetve a szükséges intézkedéseket megteszük.

Tatabánya, 1958. április 5.

Városi Rendőrkapitányság Vezetője:

Ungi Ferenc r. örgy.

Jóváhagyom:

Csillag Pál r. szds.

Főkapitányság-vezető helyettese

Jelzet: MNL KeML XXIV. 9. 0134/1958. – Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára. A Komárom Megyei Rendőr-főkapitányság iratai és visszaminősített TUK-iratai, Biztosítási tervek a szovjet kormányküldöttség 1958. ápr. 8-i látogatására – Eredeti, gépelt, aláírással.

6.

A delegáció útvonalának biztosítása

Tatabánya, 1958. április 8.

Komárom Megyei Rendőrfőkapitányság

Tatabánya-Újváros

Jelentés

Jelentem, hogy 1958. április 7-én az 1-es útvonal mentén útellenőrzést tartottunk. Az alábbi természetellenes anyagokat találta a vizsgáló csoport.

Dorog község Budapest felőli bejáratától a keresztező iparvasúttól, vissza kb. 60 m-re az út jobb oldalától 15 m-re a lucernatáblán 1 drb erősen rozsdás aknafej (lővedékszerű).

Lábatlan község Komárom felőli bejárata a községtáblától vissza 70–80 m-re a műút baloldalán az úttól 4 méterre, rozsdás állapotban lévő bemeszelt 152-es lövedék. Feltehető, hogy a tett helyére úgy vitték oda, mert friss nyomok láthatók voltak, a gabona a nyom helyén zöld (kb. 4–5 napos).

Süttő község Budapest felőli bejárata a községtáblától vissza 80 m-re a 8. eperfa tövében az út jobb oldalán kb. 6 méterre erősen rozsdás állapotban lévő, ismeretlen gyártmányú töltet van. Hogy mikor kerülhetett oda, nem lehet tudni.

Megsemmisítésükre a Légóltalmi parancsnokságot értesítettük, többször sürgettük, végül 1958. április 8-án, 6.30 h-kor is ismételten felhívtuk a figyelmüket azonnali intézkedésre.

Tatabánya, 1958. április 8-án

Lénárt Ferenc r. őrnagy

Kontár János r. szds.

Jelzet: MNL KeML XXIV. 9. 0134/1958. – Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára, A Komárom Megyei Rendőr-főkapitányság iratai és visszaminősített TUK-iratai, Biztosítási tervek a szovjet kormányküldöttség 1958. ápr. 8-i látogatására – Eredeti, gépelt, aláírással.

7.

Az április 8-i ünnepség biztosítása

Tatabánya, 1958. április 9.

Tatabányai Városi Rendőrkapitányság

I. ker. Tóth Bucsoki út 12.

„Szigorúan titkos”

084/2-1958

Tárgy: április 8-i ünnepség biztosítása

Megyei Rendőrfőkapitányság vezetőjének

Tatabánya-Újváros

A telefonon kapott utasításra a tárgyi üggyel kapcsolatosan jelentem, hogy a nagygyűlés színhelyének a biztosítása az alábbiak szerint lett végrehajtva.

Az előkészületi munkák rendben megoldottak, különösebb probléma ezen a téren nem merült fel.

Az utasítás szerint elrendelt biztosítás 7-én 20 órakor megkezdődött, de már 5 fő operatív munkást 19 órára küldtem ki, 4 fő munkásór már a 17 órai tribün felülvizsgálása után ott maradt. Hiányosság volt a beindulásnál 20 órakor az, hogy a tervben lefektetett 20 fő munkásór csak kb. 20 óra 20 perckor tudta elfoglalni a helyét, mivel azok késve érkeztek, habár a zászlóalj-parancsnokkal ezt megbeszéltem és utasítást adtam, hogy 1/2 8 órára ott legyenek. Ezután a tribünt és annak környékét, a bejáratokat még jobban megerősítettük, mivel az ellenőrzés 20 órakor e téren hiányosságokat talált. Ugyancsak hiányosság volt, hogy a tribün az ellenőrzéskor még nem volt kivilágítva. Ekkor az intézkedést megtettem, és kb. 1/2 óra múlva a világítás is megtörtént.

A tervben lefektetett egyéb feladatok közül még a környékbeli házak biztosítása terén merültek fel problémák, mert megfelelő létszámú nyomozó 7-én és 8-án reggel sem állt rendelkezésünkre. Ezen a téren az erőkhöz mérten a biztosítást mégis megszerveztük járőrözéssel is. Hiba volt, hogy a lakók arra kaptak felhívást, hogy ablakukon, vagy erkélyükről az ünnepséget nem nézhetik, amit azután a megyei pártbizottság első titkárának felhívására, amelyet Gáli r. őrgy. elvtárs továbbított felénk, megszüntettük.

8-án 12 órakor az operatív részlegek, munkásőrök, rendőrök, és karhatalmisták elfoglalták helyeiket, a tartalék szintén a kijelölt helyeken meg volt szervezve, amelyet szükség szerint a későbbiek során megfelelő módon használtunk fel.

Kisebb zavart idézett elő az, hogy a Felsőgalla felől érkező felvonuló ünnepelő közönség felvonulása egybeesett a szovjet párt- és kormányküldöttség érkezésével. E téren bár különösebb zavar nem mutatkozott, de a sportpálya és az új tömbházak közötti terület, amely a gyűlés helyéül nem volt kijelölve, mégis telenépesedett, [] bár zavart ez nem okozott.

A szovjet párt- és kormányküldöttség elvonulásának útirányát megfelelő módon tudtuk biztosítani úgy, hogy a sporttelep Tata felől eső részéről az összes biztosító részlegeket kevés kivétellel időben átcsoportosítottuk, és megfelelő erőt képeztünk a kijárási részen.

A nagygyűlés színhelyén rendezavarás vagy egyéb említésre méltó esemény nem történt.

Kisebb nehézségek abból adódtak 7-én este és 8-án délelőtt is, hogy nem saját erők álltak rendelkezésünkre, és azoknak érkezése nem teljes pontossággal történt. A városi kapitányságon elhelyezett budapesti 50 fő operatív munkást pedig éjjelre nem tudtuk rövidebb időre sem szolgálatba venni, mivel azoknak más parancsuk volt.

Tatabánya, 1958. április 9-én

Városi Rendőrkapitányság Vezetője

Ungi Ferenc r. őrgy

Jelzet: MNL KeML XXIV. 9. 084/2-1958. – Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára, A Komárom Megyei Rendőr-főkapitányság iratai és visszaminősített TUK-iratai, Biztosítási tervek a szovjet kormányküldöttség 1958. ápr. 8-i látogatására – Eredeti, gépelt, aláírással.

8.

Információs jelentés az április 8-i nagygyűlésről

Tatabánya, 1958. április 11.

A nagygyűlést megelőzően már nagy érdeklődés mutatkozott meg városon és falun egyaránt. Az érdeklődés még inkább fokozódott, miután nyilvánosságra került, hogy a szovjet küldöttséget Hruscsov elvtárs vezeti.

Tapasztalat az, hogy Hruscsov elvtárs beszédei nagy tetszést és érdeklődést váltottak ki a megye dolgozói között. Ez a nagy érdeklődés nagymértékben hozzájárult a párt- és tömegszervezetek hatalmas szervező munkája mellett ahhoz, hogy a tatabányai nagygyűlésen mintegy 100 000 fős lelkes tömeg vett részt. E hatalmas tömeg személyesen akarta látni és hallani Hruscsov és Kádár elvtársat.

A Tatabányán lezajlott nagygyűlésről vidáman, telve bizalommal távoztak a dolgozók. Vitatták, felidéztek Hruscsov és Kádár elvtársak beszédének egyes részeit, sokat nevettek Hruscsov elvtárs humoros megjegyzésein.

A nagygyűlést követően nemcsak a gyűlésen részt vett, hanem a megye össz dolgozóinak körében is nagy tetszéssel, meglelégedéssel beszélnek Hruscsov elvtárs beszédeiről.

Általános tapasztalat az, hogy a dolgozók tetszését megnyerte Hruscsov elvtárs egyszerűsége, a világos és az egyszerű emberek számára is érthető beszéde. A megye dolgozói megtiszteltetésnek vették, hogy Hruscsov elvtárs eljött Komárom megyébe, hogy közvetlenül találkozhasson a megye dolgozóival.

Igen sokan mondják el véleményeiket, érzéseiket a nagygyűlés után. Ezek a vélemények tükrözik a megye dolgozóinak bizalmát és szeretetét a Szovjetunió és a szovjet nép és Hruscsov elvtárs iránt.

Többek között sokan mondták el, és még most is sokat hangoztatják a következőket:

Érdemes volt elmenni a nagygyűlésre.

Sokért nem adtam volna, ha én is kezet foghattam volna Hruscsov elvtárral.

Szinte baráti beszélgetés volt.

Nem hittem volna, hogy Hruscsov elvtárs ilyen egyszerű ember.

Valóban a béke és barátság híve Hruscsov elvtárs.

Őszintén megmondta Hruscsov elvtárs, hogy mi is követtünk el hibát.

Nem emlékszem, hogy valaha a világ egyik legnagyobb hatalmának vezetői egyszerű bányászvárosba látogattak és elbeszélgettek dolgozókkal.

Hruscsov elvtárs bízik a magyar dolgozóiban, ezért jött közénk.

Most érzem igazán, hogy milyen erős és hatalmas a Szovjetunió.

Kis ország létünkre most már nem kell félnünk.

Dühöngének az amerikai urak, ha látnák ezt a nagygyűlést.

Nagy tetszést váltott ki a dolgozók közt többek között Hruscsov elvtársnak az a kijelentése, hogy újabb provokáció esetén a Szovjetunió és a többi szocialista országok teljes erejükkel segítséget nyújtanának.

Tapasztalat az, hogy Hruscsov elvtárs beszédei és személyes találkozása a dolgozókkal nagyban hozzájárult a szovjet és magyar nép közti barátság elmélyítéséhez. Nagyban növelte a magyar dolgozóiban a béke és szocialista építés ügye iránti lelkesedést és bizakodást.

Hruscsov elvtárs beszédeiről kialakult olyan vélemény vezetők és egyszerű dolgozók részéről, hogy hatalmas segítséget nyújt a párt- és tömegszervezetek munkájához. Tapasztalható, hogy a párttagokban és pártönkízüli dolgozóiban az elhangzott beszédek alapján megnövekedett a lelkesedés, a küzdeni akarás. Feladatként látják, hogy ezt a lelkesedést és a megnövekedett bizalmat helyesen kell gyümölcsöztetni a politikai és gazdasági munka területén.

A Dorogi járás dolgozói közül igen sokan kérésként vetették fel, hogy Kádár elvtárs látogasson el a dorogi bányászok közé. Ezt a kérésüket azzal is indokolják, hogy Kádár elvtárs tatabányai nagygyűlésen azt ígérte, hogy még „sokat fogunk találkozni.”

Jelzet: MNL KeML XXXV. 1. 10. 59. ó. e. – Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára, Az MSZMP Archivumban kezelt iratok, Nyikita Szergejevics Hruscsov 1958. április 8-i tatabányai látogatására vonatkozó iratok – Eredeti, gépelt.

[1] A Kádár János vezette párt- és kormányküldöttség 1957. március 20–28. között tárgyalt a Szovjetunióban.

[2] Kádár János politikai pályafutását és életrajzát lásd: <https://www.neb.hu/asset/phpuoKyAw.pdf> [9]

[3] Nyikita Szergejevics Hruscsov (1894–1971) az oroszországi Kalinovka nevű faluban látta meg a napvilágot 1894. április 17-én. Az orosz polgárháborúban komisszárként vett részt a vörösök oldalán. Az 1930-as években a párthierarchia alsó lépcsőfokáról eljutott a moszkvai városi, majd a területi pártbizottság első titkári tisztségéig. 1938 és 1949 között az Ukrajnai Kommunista Párt Központi Bizottságának vezető titkáráként dolgozott. 1934-től 1966-ig tagja volt az SZKP Központi Bizottságának, 1939 és 1964 között pedig az elnökségnek. Sztálin halála után, 1953-tól 1964-ig az SZKP KB első titkári pozícióját töltötte be. 1971. szeptember 11-én hunyt el Moszkvában.

[4] RAINER M. JÁNOS: Hruscsov Budapesten, 1958 április. Egy látogatás anatómiája. *Budapesti Negyed*, 1994. 4. sz. 159.

[5] Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára (a továbbiakban MNL KeML), Az MSZMP Komárom Megyei Bizottságának iratai (a továbbiakban: XXXV. 1.), 10. cs. 59. ó. e. Nyikita Szergejevics Hruscsov 1958. április 8-i tatabányai látogatására vonatkozó iratok, 6–7.

[6] Uo. 8–9.

[7] Uo. 12–15.

[8] MNL KeML A Komárom Megyei Rendőr-főkapitányság iratai és vizsgált Tük-iratai 1957–1999 (a továbbiakban: XXIV. 9.) 0134/4/1958. A szovjet küldöttség látogatásával kapcsolatos összefoglaló jelentés.

[9] MNL KeML XXIV. 9. 0134/1958. Biztosítási tervek a szovjet kormányküldöttség 1958. ápr. 8-i látogatására.

[10] MNL KeML XXIV. 9. 0134/4/1958. A szovjet küldöttség látogatásával kapcsolatos összefoglaló jelentés.

[11] Uo.

[12] Uo.

[13] MNL KeML XXXV. 1. 10. cs. 59. ó. e. Nyikita Szergejevics Hruscsov 1958. április 8-i tatabányai látogatására vonatkozó iratok, 73.

[14] A kiadvány megtalálható az MSZMP Komárom Megyei Bizottságának iratai között.

[15] MNL KeML XXXV. 1. III. cs. 40. ó. e. Az MSZMP Komárom Megyei Bizottságának végrehajtó-bizottsági ülésének jegyzőkönyve, 4.

[16] Az MSZMP Komárom Megyei Bizottsága Párt és Tömegszervezetek Osztálya osztályvezetője. Bővebben lásd: http://paap.mnl.gov.hu/apex/f?p=2013:3:0::NO:3:P3_PERSON_ID:65765 ^[10]

[17] Az MSZMP Komárom Megyei Bizottsága Agitációs és Propaganda Osztályának vezetője. Bővebben lásd: http://paap.mnl.gov.hu/apex/f?p=2013:3:10077025933095::3::P3_PERSON_ID:66428 ^[11]

[18] A nagygyűlés idején az MSZMP Tatabánya Városi Pártbizottságának Agitációs és Propaganda Osztályának a vezetője volt.

[19] Az MSZMP Komárom Megyei Bizottságának titkára. Bővebben lásd: http://paap.mnl.gov.hu/apex/f?p=2013:3:0::NO:3:P3_PERSON_ID:66480 ^[12]

[20] A forrásban kétszer szerepel a „c” pont.

[21] Tatabánya.

[22] Megyei Bizottság.

[23] Rendőr százados.

[24] Főkapitányság.

[25] Rendőri felügyeletsek.

[26] Személyi Igazolvány Alosztály.

[27] Rendőrnagy.

[28] A dokumentumban 3-ára javítva.

[29] A forrásban Tatabányán 7, Oroszlányban 5, Tatán 4, Esztergomban 4, Komáromban 3, Dorogon 5 munkásszállót jelöltek ki ellenőrzésre.

[30] Rendőrnagy.

[31] Bányászati Építő Vállalat.

[32] Százados.

[33] Helyesen: Ungi

[34] Rendőr őrnagy.

[35] Törzsőrmester.

Címkék:

[Szovjetunió](#) ^[13]

[Magyar Szocialista Munkáspárt](#) ^[14]

[Komárom megye](#) ^[15]

[Tatabánya](#) ^[16]

Kiadás: 19. évfolyam (2019) 1. szám

Forrás webcím: <https://www.archivnet.hu/nyikita-szergejevics-hruscsov-1958-aprilis-8-i-tatabanyai-latogatasa>

Hivatkozások

[1] <https://www.archivnet.hu/nyikita-szergejevics-hruscsov-1958-aprilis-8-i-tatabanyai-latogatasa>

[2] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/nyikita-szergejevics-hruscsov/hruscsov1.jpg>

[3] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/nyikita-szergejevics-hruscsov/hruscsov2.jpg>

[4] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/nyikita-szergejevics-hruscsov/hruscsov3.jpg>

[5] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/nyikita-szergejevics-hruscsov/hruscsov4.jpg>

[6] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/nyikita-szergejevics-hruscsov/hruscsov5.jpg>

[7] <https://www.archivnet.hu/sites/default/files/galeriafotok/nyikita-szergejevics-hruscsov/hruscsov6.jpg>

[8] <https://www.archivnet.hu/nyikita-szergejevics-hruscsov-1958-aprilis-8-i-tatabanyai-latogatasa>

[9] <https://www.neb.hu/asset/phpuoKyAw.pdf>

[10] http://paap.mnl.gov.hu/apex/f?p=2013:3:0::NO:3:P3_PERSON_ID:65765

[11] http://paap.mnl.gov.hu/apex/f?p=2013:3:10077025933095::3::P3_PERSON_ID:66428

[12] http://paap.mnl.gov.hu/apex/f?p=2013:3:0::NO:3:P3_PERSON_ID:66480

[13] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szovjetunió>

[14] <https://www.archivnet.hu/cimkek/magyar-szocialista-munkaspart>

[15] <https://www.archivnet.hu/cimkek/komarom-megye>

[16] <https://www.archivnet.hu/cimkek/tatabanya>